

3. Денисик Г. І., Панасенко Б. Д. Красилівський район / Географічна енциклопедія України: В 3-х томах / Редкол. ...О. М.Маринич (відпов. ред.) та ін.. – К.: «Українська енциклопедія» ім.М. П. Бажана, 1989-1993. Т. 2: 3 – О. – С. 210.

4. Маньковська Р. В. Крисилів // Енциклопедія історії України: у 10 т. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – К.: Наукова думка, 2009. Т. 5. Кон – Кю. – С. 293.

5. Меленчук К. О., Островська Н. В. Красилів // Енциклопедія сучасної України: у 30 т. / Ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. – К., 2003-216.

Петрушка А.

*магістрантка II курсу спеціальності 106 Географія
Науковий керівник – проф. Заставецька Л.Б.*

НАСЕЛЕННЯ ВОЛОЧИСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Актуальність теми. Знання про стан населення Волочиського району Хмельницької області, його структуру і тенденції формування дають змогу виявляти проблеми розвитку демографічної ситуації, передбачати очікувані перспективні зміни потужності трудового потенціалу.

Кількість населення та його природний приріст. У Волочиському районі станом на 01.02.2017 р. проживало 50,9 тисяч осіб. За останні п'ятнадцять років, починаючи з 2001 р., кількість населення району постійно зменшувалась. Але частка сільського населення почала зменшуватись ще задовго до нього. Пояснюється це впливом людей на роботу з сіл у місто Волочиськ, де здійснювалось промислове та житлове будівництво, у м. Хмельницький та інші міста України на навчання, роботу і постійне місце проживання а також виїзд за межі країни на роботу та навчання.

Населення району розміщене нерівномірно. Щільність його становить 47 осіб на 1 км². Це нижче ніж по Хмельницькій області, де щільність населення становить 53,1 осіб на 1 км². Майже третя частина населення зосереджена на заході, де розташований Волочиськ. Сільське населення розміщене рівномірно [1, с. 64].

Кількість населення Волочиського району формується за рахунок природного і механічного руху. Природний рух населення характеризується коефіцієнтами народжуваності, смертності і природного приросту, які у районі мають такі ж тенденції, як і в Україні: народжуваність зменшується, смертність зростає, природній

приріст скорочується. Хоча в останні роки намітилась тенденція, як і в цілому по Хмельниччині, підвищення рівня народжуваності.

Причинами зниження приросту населення є глибокі кризові явища в економіці, які викликають у багатьох сімей невпевненість у завтрашньому дні, зниженні рівня доходів населення, кризові явища у соціальній сфері, зокрема медицині, загострення екологічних проблем, які призвели до підвищення рівня смертності. Низькі показники природного приросту у Волочиському районі пояснюються ще й тим, що більше половини населення становлять мешканці сіл, де ще у 70-х роках ХХ ст. розпочалась депопуляція населення.

Рис. 1. Характеристика населених пунктів Волочиського району Хмельницької області

Коефіцієнт смертності у сільській місцевості більш як удвічі перевищує цей показник у містах.

У 2016 році коефіцієнт природного приросту (на 1000 жителів) у Волочиському районі становив -17,0. Це нижче ніж по Хмельницькій області (-14,5). Нижчий показник природного приросту ніж у Волочиському спостерігається лише у Ярмолинецькому (-17,7), Деражнянському (-17,9), Летичівському (-18,6), Вінковецькому (-18,9) районах [2].

Волочиський район має один з найнижчих показників дитячої смертності (віком до одного року): 6,0 на 1000 новонароджених, що є значно нижчим ніж по Хмельницькій області (11,7). Це найнижчий показник по всіх районах, крім Новоушицького (4,1) [3, с.32].

Статеві-вікова структура населення. Важливу роль у формуванні демографічної ситуації відіграє статеві-вікова структура населення, яка відображає співвідношення чоловіків і жінок та осіб різних вікових груп. У Волочиському районі, станом на 01.01.2017 р. проживало 26,55 тис. жінок і 24,39 тис. чоловіків. На 1000 жінок припадало 674 чоловіків. Це на 19 чоловіків більше ніж в цілому по області.

Таблиця 1

Природний рух міського і сільського населення
Волочиського району Хмельницької області

Роки	Кількість народжених			Кількість померлих			Природний приріст (скорочення)		
	всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості	всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості	всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості
2006	691	282	409	1134	252	882	-443	+30	-473
2007	593	232	361	1146	227	919	-553	+5	-558
2008	559	220	339	1125	230	895	-566	-10	-556
2009	524	207	317	1104	233	871	-580	-26	-554
2010	490	194	296	1083	236	847	-593	-42	-551
2011	455	181	274	1061	239	822	-606	-58	-548
2012	454	200	254	1115	285	830	-761	-85	-676
2013	507	211	296	1132	297	835	-625	-68	-557
2014	467	194	273	1207	269	938	-740	-77	-663
2015	501	211	290	1146	273	873	-645	-62	-583
2016	510	215	295	946	276	670	-436	-59	-398

Таблиця 2

Коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту населення у 2016 році (на 1000 жителів)

Регіон	Кількість народжених			Кількість померлих			Природний приріст/Скорочення		
	Всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості	Всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості	Всього	у міських поселеннях	у сільській місцевості
Хмельницька область	9,9	10,6	9,0	17,2	11,7	23,5	-7,3	-1,1	-14,5
Волочиський район	8,8	9,3	8,5	20,2	12,1	25,5	-11,4	-2,8	17,0

Серед міського населення Волочиського району диспропорції у статевій структурі значно менші ніж серед сільського. За період останніх п'ятнадцяти років диспропорції поступово стираються. У віці від 25 до 45 років спостерігається рівність між чоловічим і жіночим населенням [4, с.55].

Таблиця 3

Категорії населення	
Вікові категорії населення	За станом на 01.02.2017 р. (тис. осіб)
Усього населення на території районної ради, в т. ч.:	50,947
- дітей дошкільного віку (0-6р.)	3,030
- дітей шкільного віку(6-18р.)	5,730
- громадян працездатного віку	23,687
- громадян пенсійного віку	18,500

З таблиці 3 ми бачимо що у віковій структурі населення району переважає населення працездатного віку, що становить 49% від загальної кількості жителів. Частка осіб працездатного віку близька до середньої по Хмельницькій області (58,0%) і є вищою порівняно з іншими районами, крім Шепетівського (48,3%), Ізяславського (47,3%), Полонського (48,2%).

Висновок. Отже, причинами зниження приросту населення є глибокі кризові явища в економіці, які викликають у багатьох сімей невпевненість у завтрашньому дні, зниженні рівня доходів населення, кризові явища у соціальній сфері, зокрема медицині, загострення екологічних проблем, які призвели до підвищення рівня смертності. Низькі показники природного приросту у Волочиському районі пояснюються ще й тим, що більше половину населення становлять мешканці сіл, де ще у 70-х роках ХХ ст. розпочалась депопуляція населення.

Список використаних джерел

1. Чорна І.Б. Волочиський край. - Чорна І.Б. Хмельницький, 2008. - 64 с.
2. Горобець М.В., Гуляк Л.Я., І.М. Головіна Волочиськ // Енциклопедія сучасної України: у 30 т./ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — К., 2003–2016.
3. Статистичний щорічник Волочиського району за 2016 рік./ за ред. О.І. Балайди. — Волочиськ, 2017, - 32 с.
4. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2016 рік./ За ред. В.В. Сокальського. — Хмельницький, 2017, - 55 с.